

УДК 159.922.7

Руденко Ілона Миколаївна

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

Комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут

післядипломної освіти педагогічних працівників» Черкаської обласної ради

e-mail: rudenkoim@mail.ru

ORCID 0000–0002–2965–0600

**БЕЗУМОВНЕ ПРИЙНЯТТЯ ДИТИНИ ЯК ОСНОВА ГАРМОНІЙНИХ
БАТЬКІВСЬКО-ДИТЯЧИХ СТОСУНКІВ**

У статті розглянуто особливості стосунків батьків з дитиною в ситуації прийняття-неприйняття. Вказано на важливість задоволення потреби у любові та приналежності у розвитку особистості дитини. Розкрито поняття «прийняття» та складові прийняття-неприйняття батьками дитини. Описано вплив механізму умовного прийняття на внутрішні переживання дитини. Виокремлено етапи розвитку, коли у дитини формується переживання неприйняття себе як наслідок неприйняття батьками. Безумовне прийняття дитини починається з безумовного прийняття батьками себе. Проаналізовано причини відторгнення батьками дитини (низький рівень самоприйняття батьками самих себе; небажане зачаття та народження дитини; неспівпадіння уявлень батьків про ідеальну дитину з образом реальної дитини; налаштування на виховання). Описано складові атмосфери любові, багатократне переживання яких дає дитині відчуття, що батьки її люблять.

Ключові слова: розвиток, безумовне прийняття, дитина, сім'я.

Гармонійні батьківсько-дитячі стосунки є визначальними у формуванні емоційно-стабільної, життєздатної, творчо-орієнтованої особистості дитини з позитивно-конструктивним мисленням щодо себе та світу, здатної до самовизначення та самореалізації. Розвиток психологічно здорової дитини відбувається в сприятливому психологічному кліматі у сім'ї (гармонійних стосунках між батьками та батьків з дитиною), в атмосфері любові, безпеки, прийняття, довіри, поваги, свободи вибору.

Мета статті — розкрити особливості стосунків батьків з дитиною в ситуації її прийняття-неприйняття.

Дослідники Х. Анделін, Л. Бурбо, Ю. Гіппенрейтер, У. В. Удова вивчали особливості стосунків у ситуації прийняття-неприйняття дитини батьками. Психологи Ю. Гіппенрейтер, Р. Дрейкурс, Р. Кембелл, Г. Чепмен розкрили важливість задоволення потреб у розвитку дитини. Психолог А. Маслоу вказує, що потреба в любові, в приналежності, в необхідності іншому — одна з фундаментальних людських потреб. Її задоволення — важлива умова нормального розвитку дитини. Дитячий психіатр Р. Кембелл підкреслює, що кожна дитина має «емоційну чашу Любові», яка потребує, щоб її наповнили любов'ю. Коли дитину безумовно приймають, люблять, то вона відчуває себе потрібною, психологічно захищеною, щасливою, впевненою у собі, така дитина цілеспрямована та стресостійка до труднощів оточую-

чого середовища. Коли «емоційна чаша Любові» порожня, то для дитини характерним стає комплекс неприйняття себе, нелюбові до себе, відчуття непотрібності, образа на батьків. У поведінці це проявляється потребою привернення уваги до себе через позитив (гіперслухняність, «комплекс відмінника») або негатив (порушення дисципліни, негативні оцінки в навчанні), або психосоматичні хвороби. Ю. Гіппенрейтер констатує, що любов дитину наповнює емоційно, допомагає психологічно розвиватися. Якщо ж дитина не відчуває любові, то з'являються відхилення в поведінці, і навіть нервово-психічні розлади.

Вищим проявом любові у батьківсько-дитячих стосунках є любов безумовна. Ю. Гіппенрейтер зазначає, що безумовно приймати дитину — означає любити її за те, що вона є. Дитина повинна відчувати, що вона залишається для батьків любимою незалежно від її оцінок, успіхів-неуспіхів, поведінки, наявності-відсутності таланту тощо [2]. Прийняття — це визнання права дитини на притаманну їй індивідуальність, несхожість на інших, у тому числі несхожість на батьків. Приймати дитину — значить стверджувати неповторне існування саме цієї людини, із усіма властивими їй якостями. Х. Анделін підкреслює, що прийняти дитину означає дати їй право бути собою, без будь-яких змін. Дати право дитині на свою поведінку, на свої недоліки, на власну думку, на власні інтереси та мрії. Прийняття не означає терпіння, це розуміння того, що обов'язок батьків не в тому, щоб переробляти дитину, а в тому, щоб прийняти її такою, якою вона є. Це цілковите прийняття дитини з усіма цінними якостями та недоліками.

Психолог Є. Колобова зазначає, що безумовне прийняття батьками дитини сприймається дитиною як глибинне, непорушне, фундаментальне знання того, що вона — хороша і правильна. У. В. Удова включає в прийняття батьками дитини такі складові, як емоційне переживання та усвідомленість. Приймаючі батьки характеризуються високим рівнем безумовного прийняття дитини, позитивно-дружнім усвідомленим ставленням, задоволеністю стосунками. Батьки адекватно та гнучко реагують та оцінюють поведінку дитини.

Неприймаючі батьки характеризуються відторгненням індивідуальності дитини, встановленням психологічної дистанції у стосунках з дитиною, відсутністю свободи самопрояву, самореалізації. Неприйняття здійснюється на емоційному рівні. Батьки усвідомлюють своє невдоволення дитиною, вони надмірно вимогливі, зверхкритичні, жорсткі у спілкуванні, вимагають беззаперечної слухняності та шанобливого ставлення до себе, не помічають достоїнств, звертають увагу лише на недоліки дитини. Також можливе байдуже ставлення до дитини, коли існує дистанція у стосунках, і батьки не прагнуть зрозуміти, якою є дитина. Неприймаючі батьки звинувачують у своїх проблемах дитину, оточуючих, обставини. Вони знаходять виправдання поведінки дитини, щоб, насамперед, виправдати себе, або відсторонюються від неї, але не допомагають дитині знайти вихід із важкої ситуації. Дитина, яка відчула неприйняття, теж починає захищатися — активно або пасивно (б'ється, лається, не слухається; може ігнорувати одного з батьків або обох; впадає в інфантильність і регрес).

К. Патяєва зазначає, що як тільки у дитини з'являється «я», як особлива інстанція управління поведінкою, вона інтеріоризує прийняття або неприйняття з боку близьких і значущих людей, що стає її власним ставленням до самої себе, перетворюючись на глибинне прийняття або неприйняття себе. Приймаючи себе дитина впевнена в собі, вона собі довіряє і ця довіра дає опору в прийнятті самостійних рішень і переживанні життєвих криз. Неприймаючи себе дитина не має такої опори, вона залежить від думок і ставлення оточуючих, потребує постійної позитивної оцінки, яка підтверджує її цінність. Відтак такою дитиною легко маніпулювати, її легко вести за собою, вона фактично відмовляється від самостійності і несвідомо прагне знайти авторитетного керівника (духовного чи ідеологічного), якому передоручає прийняття найбільш відповідальних рішень за своє життя.

Л. Бурбо виокремила етапи розвитку, коли у дитини формується переживання неприйняття себе як наслідок неприйняття батьками:

1) пізнання радості існування, переживання прийняття себе. Кожна дитина від народження прагне до того, щоб бути самою собою;

2) страждання від того, що бути самою собою не можна. Дитина відчуває, що її прагнення бути самою собою викликає невдоволення у батьків та оточуючих. Дитина розуміє, що бути щирою, природною — не добре, неправильно. Батьки прагнуть змінити в дитині: особистісні якості, інтереси, вподобання, бажання та мрії, особливості проведення часу, поведінку вдома та в суспільстві тощо;

3) період кризи, бунту. Неможливість бути собою викликає у дитини почуття гніву, образи, невдоволення, відчуження, роздратування тощо. Батьки називають такі переживання дитини «дитячою кризою». Якщо батьки дитині дозволяють бути собою, вона буде вести себе природно, врівноважено, і ніколи не стане влаштовувати «криз». Люди, які фіксуються на цій стадії, протягом життя постійно знаходяться в стані протидії, бунту та гніву;

4) дитина відгороджується від себе природної та вибудовує нову особистість, яка відповідає тій, яку хочуть дорослі. Це викликає страждання у вигляді психотравмуючих переживань: знехтуваний, покинутий, принижений, зраджений, той, хто пережив несправедливість [1]. Л. Хей підкреслює, що відмова людини від природної потреби бути собою викликає, як наслідок, психосоматичні хвороби.

Психолог К. Патяєва підкреслює, що виховання найчастіше будується на механізмі умовного прийняття. Виховний механізм умовного прийняття працює приблизно так: дорослий — імпульсивно або з виховних міркувань — емоційно відчужує дитину, яка зробила щось погане: кричить, підвищує голос, бурчить, карає. Дитина відчуває себе поганою, прагне повернути прийняття дорослого і починає поводитися правильно і добре, за що і отримує бажане — умовне — прийняття. Оціночний вплив дорослого спонукає дитину поводитися правильно і робить її податливою до виховання. Одночасно з цим такий вплив закладає в дитині непевність у собі, особистісну залежність, скритність, лицемірство і майбутні неврози.

Якщо в житті дитини переважають ситуації умовного прийняття, то дитина виявляється змушеною постійно доводити своє право на любов —

вона постійно прагне досягти все нових успіхів і догодити батькам, підлаштуватися під їх вимоги й очікування, вона боїться зробити щось, що їм не сподобається. У результаті її постійним переживанням стає невизначена тривога, викликана невпевненістю в тому, чи правильно вона вчиняє чи ні, заслужить вона схвалення і прийняття або буде відчуженою. Її прийняття себе самої виявляється нестійким і умовним: вона приймає себе, коли досягає успіху і схвалення, і не приймає, коли у неї щось не виходить і коли оточуючі негативно її оцінюють. Таким чином, дитина стає невпевненою у собі, залежною від оцінки оточуючих і схильною інфантильно прив'язуватися до того, хто її приймає або демонструє прийняття. Вона виявляється нездатною конструктивно переживати різні життєві труднощі, може почати брехати, щоб виглядати правильною і хорошою.

Дослідники Ю. Гіппенрейтер, А. Ніколаєва, У. В. Удова виокремлюють причини відторгнення батьками дитини:

1) Низький рівень самоприйняття батьками самих себе. Доведено, що чим більше людина приймає себе, тим більше приймає оточуючих людей, неприйняття людиною себе призводить до неприйняття оточуючих та відповідно своїх дітей. Крайніми варіантами батьківської поведінки по відношенню до дитини виступають: невимогливість або надмірна вимогливість; м'якість або строгість; автономність, віддаленість або контроль за діями дитини; відсутність співпраці з дитиною. Описані особливості поведінки призводять до низької задоволеності батьків стосунками з дитиною і викликають у неї відповідну реакцію. На неприймаюче ставлення батьків діти відповідають частковим прийняттям чи неприйняттям себе, своїх батьків і сім'ї в цілому.

Безумовне прийняття дитини починається з безумовного прийняття батьками себе. Неприйняття батьками себе бере свій початок з власного дитинства, коли їхні батьки їх перевиховували, «переробляли». У дорослому віці батьки продовжують бачити в собі ряд недоліків, які потрібно змінити, щоб бути досконалим. Психологи виокремлюють дві установки щодо сприймання себе:

1. Я недостатньо хороша людина. Людина з таким самовідчуттям постійно щось спеціально робить для того, щоб стати краще: ставить завищені цілі, які постійно прагне досягти; норми, яким намагається відповідати; вимоги, які постійно прагне виконати. Це постійний шлях розвитку заради розвитку. Така людина постійно бачить в собі недоліки, які потрібно покращувати та виправляти, щоб стати «людиною». Вона постійно перебуває в стані тривоги, часто використовує щодо себе принизливі фрази, а зупинка в прагненні до самовдосконалення дорівнюється деградації. В основі подібного самовідчуття і поведінки лежить дитяча звичка доводити матері своє право на існування, лише у дорослому віці матір замінює весь світ. Людина шукає духовних наставників-учителів, які навчать її бути правильною, вона мало прислухається до себе, до своїх потреб, бажань, оскільки вважає себе «недоробленою».

Коли батьки починають більше прислухатися до себе, то вони починають розмежовувати свої амбіції і потреби дитини, здійснюють допомогу

дітям там, де вони потребують, а не там, де здається, що вони не справляться.

2. Я хороша людина зі своїми сильними і слабкими сторонами, зі своїми обмеженнями і талантами. Це шлях особистісного розвитку, коли у кожній людини свій темп, свої цикли, задачі, цілі. Коли батьки усвідомлюють індивідуальність в собі, лише тоді починають бачити індивідуальність в своїй дитині. Батьки дозволяють собі бути собою і приймають дитину такою, якою вона є. Основа безумовного прийняття — дати право дитині бути собою, мати свою індивідуальність і відрізнятися від батьків.

А. Ніколаєва підкреслює, що для того щоб залишатися собою у стосунках з дітьми важливо батькам прийняти в собі як позитивні, так і негативні почуття по відношенню до своєї дитини. Дитячий психолог зазначає, що це нормально, щось в поведінці дитини приймати, а щось не приймати, оскільки на ступінь прийняття впливають різні фактори: прийняття батьками себе, прийняття батьками дзеркальної поведінки дитини, емоційний стан батьків в даній ситуації.

Природні батьки відчують до своїх дітей як прийняття, так і неприйняття, в різні моменти часу ступінь прийняття може змінюватися залежно від ситуації (наприклад, діти можуть грати в шумні ігри, однак коли у батьків болить голова, то це природно не приймати їх крики і попросити дітей грати в тихі ігри). Природні батьки не ховають свої істинні переживання; вони розуміють, що один з батьків може відчувати в даний момент прийняття, а інший неприйняття тієї ж самої поведінки дитини; вони усвідомлюють, що кожний з рідних може відчувати різну ступінь прийняття дитини. Виявляти свої щирі почуття допомагають Я-повідомлення. За допомогою Я-повідомлень діти бачать своїх батьків як реальних, природних людей, що полегшує спілкування. Важливо, щоб батьки були здатні відчувати і передавати щире прийняття своєї дитини. Прийняття батьками дитини такою, якою вона є, це важливий фактор у створенні стосунків, в яких дитина може розвиватися, реалізовуватися, конструктивно змінюватися, вчитися самостійно вирішувати труднощі, бути креативною, актуалізувати свій внутрішній потенціал. Це буде сприяти психологічному здоров'ю дитини. Батькам важливо бути природними, щирими в стосунках з дітьми і відмовитися від хибного прийняття. Батьки проявляють хибне прийняття, коли дитина на словах чує про прийняття, а невербальні прояви поведінки (міміка обличчя, жести) рідних говорять про неприйняття. Внаслідок хибного прийняття дитина відчуває, що батьки поводять себе неприродно, що вони не щирі, втрачається довіра.

Важливим показником безумовної любові у батьківсько-дитячих стосунках є внутрішнє відчуття дитини, що її люблять. Коли дитина впевнена, що її люблять, у неї з'являється енергія для того, щоб повноцінно розвиватися, тому що їй не потрібно витрачати сили на завоювання любові батьків;

2) Небажане зачаття та народження дитини. Психологи довели, що «небажана дитина» психологічно сприймається батьками як тягар. Тому ставлення батьків до дитини характеризується як неприйняття;

3) Неспівпадіння уявлень батьків про ідеальну дитину з образом реальної дитини. Батьки ще до народження дитини уявляють собі, які якості вона повинна мати. По мірі дорослішання особистісні особливості, поведінка, здоров'я, здібності дитини не відповідають їх очікуванням. Це призводить до наростання напруження у взаєминах між дітьми і батьками і збільшенню числа конфліктів;

4) Налаштування на виховання. Поглиблюються конфлікти у батьківсько-дитячих стосунках наявністю стереотипів у вихованні. Певні принципи і погляди на виховання дітей передаються з покоління в покоління, формуються під впливом соціуму і батьківського досвіду. Батьки вірять, що головні виховні засоби — це нагороди і покарання. Однак відома закономірність, що чим більше дітей сварять батьки, тим гіршими вони стають. Відтак, виховання дітей — не дресура і не вироблення у них умовних рефлексів.

Вплив навколишньої дійсності на світогляд батьків призводить до того, що у них виробляються певні установки щодо ставлення до власної дитини («Батьки краще знають, що потрібно дитині для її блага», «Не можна проявляти любов, а то розпеститься дитина», «Чим частіше лаяти, тим більше толку», «Завантажувати різною діяльністю, щоб не було часу балуватися», «Не цілувати, доки не зробить уроки», «Мене били, і виросли люди, і я б'ю» тощо). Ці установки найчастіше проявляються у спілкуванні і поведінці батьків. Діти сприймають подібні установки як прояв нелюбові батьків. Психолог Г. Чепмен вважає, що погана поведінка дітей є викривленими пошуками любові, якої вони не відчують від своїх батьків. Батькам важливо бачити в своїх дітях повноцінних особистостей, не принижуючи за слабкості і не вишуковуючи недоліків.

Г. Чепмен підкреслює, що проблеми у батьківсько-дитячих стосунках виникають через відсутність у батьків вміння показувати любов своїй дитині. Психологи виокремлюють складові атмосфери любові, багатократне переживання яких дає дитині відчуття, що батьки її люблять:

- фізичний дотик, обійми, поцілунки;
- сердечні слова — слова підтримки, слова вдячності, слова любові, прохання, вибачення;
- спільні радісні емоції, які переживаються через спільний відпочинок та спільну працю. Спільна діяльність є підґрунтям для встановлення довірливого спілкування у батьківсько-дитячих стосунках;
- віра в добру сутність дитини, критикувати не особистість дитини, а лише її невірний здійснений вчинок або необдуману дію; вміння прощати погану поведінку та вміння просити вибачення у дитини. Дитина має бути впевнена в батьківській любові незалежно від її сьогоднішніх успіхів та досягнень. Формула батьківського прийняття — «люблю, тому що ти є, люблю такою, якою ти є», а не «люблю, тому що ти хороша, тому що відповідаєш моїм вимогам та амбіціям».

Також батькам слід відмовитися від негативних оцінок особистості дитини, її якостей характеру. Для деяких батьків стали нормою вислови, які принижують гідність дитини. Вмінню батьків спілкуватися без постійного

засудження особистості дитини, без фіксації на її слабостях, недоліках, недосконалостях допомагає щира батьківська любов, яка спрямована на підкріплення позитивних якостей характеру, на підтримку та розвиток задатків та здібностей. Виявлено, що часто за батьківським засудженням стоїть незадоволення собою та власною поведінкою, роздратованість або втома, яка виникла з інших причин. За негативною оцінкою стоїть емоція засудження та гніву. Прийняття дає можливість батькам відчувати особистісні переживання дітей, що є розвитком співучасті серця;

- взаємна турбота, щоб не лише батьки піклувалися про дитину, але й дозволити дитині піклуватися про батьків;

- мудра дисципліна. Варто вчити дитину відчувати і розуміти різницю між результатами дій руйнування та творення. Пояснити причинно-наслідкові зв'язки на зрозумілій для дитини мові. Завдяки цьому дитина буде усвідомлювати зв'язок свого вчинку з подіями, які трапляються у її житті. Це дасть можливість дитині відчувати батьківську підтримку та довіру, досліджуючи оточуючий світ різними способами: як в процесі творення, так і руйнування;

- матеріальне забезпечення;

- не порівнювати дитину з іншими. Батьки не повинні засуджувати риси характеру чи вчинки дитини, порівнюючи її з братом, сестрою, другом, сусідом, однокласником чи телевізійним героєм. Батькам здається, що викликавши у дитини почуття суперництва, вони вмотивують її до більш ефективного виконання завдання. Цей прийом може спрацювати, коли завдання щодо суперництва між дітьми оголошені заздалегідь і є чіткий опис процесу та результату. Однак частіше дитина дізнається, що вона гірша за когось, вже після того, як дія, за якою порівнюють, здійснилася. Емоціями, які дитина буде переживати при цьому, стануть не радість і прагнення досягнути успіху, а обурення та заздрість. Якщо батьки регулярно порівнюють дитину, то її реакцією буде агресивність у бік того, кого батьки вважають кращим. Також дитина може проявляти відкритий протест і відмову від поведінки, яку батьки вимагають порівнянням, може стати відчуженою і замкненою, у неї буде розвиватися невпевненість у собі, занижена самооцінка. Дитина може робити спроби відповідати завищеним вимогам батьків, але при цьому відчувати напругу, образу, несправедливість. Для ефективного розвитку дитини важливо запропонувати дитині порівняти свої останні досягнення з попередніми успіхами, яких вдалося досягти вчора, місяць або рік назад. Таким чином, спираючись на власний досвід, дитина може побачити свій прогрес в чомусь і закріпити самооцінку. Навіть якщо дитина має негативний результат, її варто підтримати, виразити впевненість в її можливостях.

Отже, визначальним показником безумовного прийняття батьками своєї дитини є внутрішнє відчуття, що її люблять. Коли дитина впевнена, що її люблять, вона повноцінно розвивається. Тому в основі гармонійних батьківсько-дитячих стосунків лежить прийняття. Прийняття батьками самих себе та прийняття дитини такою, якою вона є.

Список використаних джерел і літератури

1. Бурбо Л. Пять травм, которые мешают быть самим собой / Лиз Бурбо. — М.: ИД «София», 2003. — 176 с.
2. Гиппенрейтер Ю. Б. Общаться с ребенком. Как? / Ю. Б. Гиппенрейтер. — М.: АСТ «Астрель», 2008. — 251 с.
3. Кембелл Р. Как по-настоящему любить своего ребенка/Р. Кембелл. — СПб.: «Мирт», 1998. — 160 с.
4. Чепмен Г. Пять путей к сердцу ребенка/Г. Чепмен, Р. Кембелл. — СПб.: Христиан. о-во «Библия для всех», 2001. — 272 с.
5. Чепмен Г. Пять языков любви / Г. Чепмен. — Ужгород: ООО «Світ», 2003. — 112 с.
6. Хей Л. Управляй своей судьбой / Луиза Хей. — М.: ОЛМА Медиа Групп, 2009. — 192 с.
7. Хьелл Л. Теории личности / Л. Хьелл, Д. Зиглер; [пер. с англ. С. Меленевская, Д. Викторова]. — СПб.: Питер, 2002. — 608 с. — (Серия «Мастера психологии»).

References

1. Burbo, L. (2003). Piat travm, kotorye meshaiut byt samim soboy [Five injury that hampered be yourself]. M.: ID «Sofiya» [in Russia].
2. Hippenreyiter, Yu. B. (2008). Obshchatsya s rebenkom. Kak? [Communicate with the child. What?]. M.: AST «Astrel» [in Russia].
3. Kembell, R. (1998). Kak po-nastoiashchemu liubyt svoego rebenka [How to really love a child]. SPb.: «Myrt» [in Russia].
4. Chepmen, H., Kiembell, R. (2001). Piat putei k serdtsu rebenka [Five ways to heart a child]. SPb.: Khrystyan.o-vo «Byblyia dlia vsekh» [in Russia].
5. Chepmen H. (2003). Piat yazykov liubvy [Five languages of love]. Uzhh: ООО «Svit» [in Ukraine].
6. Khei L. (2009). Upravliai svoei sudboi [Control their own destiny]. M.: OLMA Medya Hrupp [in Russia].
7. Khell L. (2002). Teorii lichnosti [Personality theory]. SPb.: Piter [in Russia].

Руденко Илона Николаевна

кандидат психологических наук, доцент кафедры психологии коммунального учебного заведения «Черкасский областной институт последипломного образования педагогических работников» Черкасского областного совета

БЕЗУСЛОВНОЕ ПРИНЯТИЕ РЕБЕНКА КАК ОСНОВА ГАРМОНИЧНЫХ РОДИТЕЛЬСКО-ДЕТСКИХ ОТНОШЕНИЙ

Резюме

В статье рассмотрены особенности отношений родителей с ребенком в ситуации принятия-непринятия. Указано на важность удовлетворения потребности в любви и принадлежности в развитии личности ребенка. Раскрыто понятие «принятие» и составляющие принятия-непринятия родителями ребенка. Описано влияние механизма условного принятия на внутренние переживания ребенка. Выделены этапы развития, когда у ребенка формируется переживание непринятия себя как следствие непринятия родителями. Безусловное принятие ребенка начинается с безусловного принятия родителями себя. Проанализированы причины отторжения родителями ребенка (низкий уровень самопринятия родителями самих себя; нежеланное зачатие и рождение ребенка; несовпадение представлений родителей об идеальном ребенке образом реального ребенка; настрой на воспитание). Описаны составляющие атмосферы любви, многократное переживание которых дает ребенку ощущение, что родители его любят.

Ключевые слова: развитие, безусловное принятие, ребенок, семья.

Rudenko I. M.

candidate of Psychological Sciences, associate Professor at the Department of Psychology Communal institution «Cherkasy regional Institute graduate pedagogical education of Cherkasy regional Council»

UNCONDITIONAL ACCEPTANCE OF A CHILD AS A BASIS OF HARMONIOUS PARENT-CHILD RELATIONS

Abstract

Harmonious parent-child relationships are determinant in the formation of emotionally stable, viable, creatively oriented personality of the child with positive-constructive mentality concerning the oneself and the world around, capable to self-determination and self-realization. The development of a psychologically healthy child occurs in a favorable psychological climate in the family (harmonious relationship between parents and the parents with the child), in an atmosphere of love, security, acceptance, trust, respect and freedom of choice.

The purpose of the article is to reveal the features of relationships between parents and their child in a situation of acceptance-rejection.

The supreme act of love in a parent-child relationship is unconditional love. Accept the child definitely means to love him simply for what he is as he is. The child should feel that he is beloved for his parents regardless of his assessments, successes, failures, behavior, presence or absence of talent and so on. The acceptance means to take the child's right for his individuality, his unlikeness with the others, as well as with his parents. To accept the child means to give him the right to be oneself without any changes. To give the child the right for his own behavior, his own negative features, his own point of view, interests and dreams. The acceptance doesn't mean tolerance; it's an understanding of the fact that the parents' duty doesn't consist of «redoing» the child, but of acceptance him as he is. It is the absolute acceptance of the child with all his positive and negative features.

When a child becomes a «self-being» as an extraordinary instrument of conducting his behavior he feels the acceptance or non-acceptance on the side of relatives and important people. This becomes his relation to himself and turns to deep acceptance or non-acceptance of oneself. The child who accepts oneself is sure in oneself, he believes oneself and this belief gives him the basis in the taking the decisions and in coming over the hardships. And the child who doesn't accept oneself hasn't such a basis; he is dependent of thoughts and attitude of the surroundings, needs constant positive assessments which points out his value. Thus such a child is easy to manipulate with, to take in leading-strings; in fact he refuses his self-sufficiency and tries to find the authority leader (mental or ideological) and lets him take the most important decisions for his life.

The upbringing is often built on the mechanism of the conditional acceptance.

The upbringing mechanism of the conditional acceptance works approximately as follows: an adult puts a child who behaves badly aside — impulsively or in bringing-up process: cries, lets the voice grow, and punishes him. The child feels badly, tries to turn back the adult's acceptance and begins to behave right and good, and gets for that the wished — conditional — acceptance. The adult's evaluation influence encourages the child to behave properly and makes him flexible to up-bringing. At the same time such influence lays in the child self-conciseness, personal dependence, secrecy, hypocrisy and future neuroses.

The reasons for parents' rejection of the child are as follows: parents' poor self-perception; unwanted conception and birth; discrepancy of the parents' ideas about the

ideal image of a child and the real child; settings on education. The unconditional acceptance of the child begins with the parents' unconditional acceptance of themselves. Parents' non-acceptance of themselves originates from their own childhood when their parents tried to over-bring them up. In adulthood parents continue to see a number of shortcomings that need to change to be perfect. They seek a way of personal development, when a person takes oneself with his strengths and weaknesses, limitations and talents. Each person has one's own pace, cycles, objectives, goals of development. When parents are aware of their own personality then they begin to see individuality in their child. Parents allow themselves to be themselves and take the child as it is. The basis of unconditional acceptance is to give the child the right of being oneself, to have his own personality and differ from his parents. It is important that parents are able to feel and transmit the sincere acceptance of their child. Parents' acceptance of their child's is an important factor in creating a relationship in which the child can develop oneself, self-implement, change oneself constructively, learn to solve difficulties, be creative, and actualize his inner potential. This will contribute to the psychological health of the child. It's important for parents to be natural, sincere in dealing with children and abandon the false acceptance. Because of false acceptance the child feels his parents do not behave naturally, they are not sincere, and the trust is lost.

Thus, the defining measure of parents' unconditional acceptance of their child is the internal feeling of being beloved. When a child is sure that the others love him he develops harmoniously. Therefore, harmonious parent-child relationships are based on acceptance. Parents' acceptance of themselves and of the child as he is.

Key words: development, unconditional acceptance, a child, a family.

Стаття надійшла до редакції 31.01.2016